

ДЕКЛАРАЦИЈА ЗА ПРИЗНАВАЊЕ НА АКАДЕМСКИТЕ КВАЛИФИКАЦИИ ВО ЗАПАДНИОТ БАЛКАН

Преамбула

Земајќи ги во предвид обврските преземени во повеќегодишниот план за регионално економско подрачје, имаме за цел да ги исполниме овие обврски и активно да придонесеме во областа на Европското високото образование и областа на европското образование; Признавајќи дека во се повеќе глобализиран контекст, учениците и дипломираните студенти треба да бидат во можност најдобро да ги искористат сите можности за учење;

Препознавајќи ја важноста на мобилноста на учениците и регионалната соработка во високото образование, за личен развој и зголемување вработливоста на учениците, а особено развојот на меѓукултурни вештини; поттикнување на интернационализацијата и подобрување на квалитетот на високото образование; и зајакнување на мирни и демократски општества;

Убедени дека преку заедничка регионална соработка ќе ги консолидираме напорите за целосно усогласување со принципите во областа на Европското високо образование, изнесени во комуникациската на Болоњскиот процес и Конвенцијата за признавање на квалификации за високото образование во Европскиот регион (Лисабонска конвенција за признавање), како и Препораката на Советот за промовирање на автоматско взаемно признавање на високото образование и вишото средно образование и квалификациите од обука како и резултатите од образовниот период во странство;

Се обврзуваме да се постигне автоматско взаемно признавање¹ на академски квалификации врз основа на принципите утврдени во оваа Декларација за признавање академски квалификации во Западен Балкан² со целосно почитување на различноста на системите за високо образование и на автономијата на Универзитетот.

---

¹ Без да е во спротивност со проверката на автентичноста на документите од страна на надлежните органи.

² Оваа Декларација не е во спротивност со постојните договори за признавање на академски квалификации во Западен Балкан.

Пристап до високото образование

Во принцип, квалификацијата за средно образование на Европската рамка за квалификации (во натамошниот текст: EQF) ниво 4, која овозможува пристап до високото образование, треба да се признае со цел да се овозможи пристап до високото образование без да се наруши правото на високообразовните институции или правото на надлежните органи да одредат специфични критериуми за прием за конкретни програми или за проверка на автентичноста на документите.

Понатаму, се обврзуваме да дадеме автоматско признавање на општообразовните квалификации и матура испити каде што се организирани со цел да се овозможи пристап до високо образование, без да се наруши правото на високообразовните институции или правото на надлежните органи да одредат специфични критериуми за прием за конкретни програми или за проверка на автентичноста на документите.

Признавање на квалификациите за краток циклус

Во принцип, дипломите за краток циклус, со минимално времетраење од една или две години или 60 или 120 ЕКТС, доделени во јавна, акредитирана високообразовна институција треба да го признае како ниво на степен 5 на EQF, каде што е предвидено и во согласност со националните рамки на квалификации, без да се наруши правото на високообразовните институции или надлежните органи да одредат специфични критериуми за прием за конкретни програми или да ја проверат автентичноста на документите;

Заради вработување, надлежниот орган треба автоматски да издаде документ со кој се потврдува дека степенот на краток циклус, со минимално времетраење од една или две години или 60 или 120 ЕКТС, доделени во јавна, акредитирана високообразовна институција се признава како EQF ниво 5ти степен без да се наруши правото да ја проверат автентичноста на документите;

Заради продолжување на академските студии, ЕКТС стекнати за време на кратокиот циклус, со минимално времетраење од една или две години или 60 или 120 ЕКТС, доделени во јавна, акредитирана високообразовна институција ги признава како соодветните ЕКТС од првиот циклус, каде што е можно и во согласност со резултатите од учењето од приемната

студиската програма, од страна на приемната високообразовната институција, без да се наруши правото на високообразовните институции или надлежните органи да одредат специфични критериуми за прием за конкретни програми или да ја проверат автентичноста на документите.

Признавање на академските квалификации од првиот циклус

Во принцип, степенот на првиот циклус од три или четири години или 180 или 240 ЕКТС, доделени во јавна, акредитирана високообразовна институција треба да го признае како ниво на степен 6 на EQF, без да се наруши правото на високообразовните институции или надлежните органи да одредат специфични критериуми за прием за конкретни програми или да ја проверат автентичноста на документите;

Заради вработување, надлежниот орган треба автоматски да издаде документ со кој се потврдува дека степенот на краток циклус, со минимално времетраење од три или четири години или 180 или 240 ЕКТС, доделени во јавна, акредитирана високообразовна институција се признава како EQF ниво 6ти степен без да се наруши правото да ја проверат автентичноста на документите;

Заради продолжување на академските студии, дипломата од првиот циклус, со минимално времетраење од три или четири години или 180 или 240 ЕКТС, доделени во јавна, акредитирана високообразовна институција може да даде пристап до вториот циклус на студии, без да се наруши правото на високообразовните институции или надлежните органи да одредат специфични критериуми за прием за конкретни програми или да ја проверат автентичноста на документите.

Признавање на академски квалификации од вториот циклус

Во принцип, степенот на вториот циклус, со минимално времетраење од една до две години или од 60 до 120 ЕКТС, доделени по завршувањето на првата студиска програма, во јавна, акредитирана високообразовна институција треба да го признае како ниво на степен 7 на EQF. Соодветното под-ниво на EQF 7 ќе се определи врз основа на видот на завршениот

степен од втор циклус, односно дали стекнатиот степен од втор циклус е доделен по завршувањето на академските или професионалните студии.

Заради вработување, надлежниот орган автоматски треба да издаде документ со кој се потврдува степенот на втор циклус, со минимално времетраење од една до две години или од 60 до 120 ЕКТС, доделен по завршување на студиската програма за прв циклус, од јавна, акредитирана високообразовната институција е признаен како ниво на степен 7 на EQF, без да се наруши правото да ја проверат автентичноста на документите. Соодветното под-ниво на EQF 7 ќе се определи врз основа на видот на завршениот степен од втор циклус, односно дали стекнатиот степен од втор циклус е доделен по завршувањето на академските или професионалните студии.

Заради продолжување на академските студии кон третиот циклус на студии, дипломата од вториот академски циклус, со минимално времетраење од една или две години или 60 или 180 ЕКТС, доделени во јавна, акредитирана високообразовна институција може да даде пристап до третиот циклус на студии, како што е предвидено во домашната рамка, без да се наруши правото на високообразовните институции или надлежните органи да одредат специфични критериуми за прием за конкретни програми или да ја проверат автентичноста на документите.

Признавање на интегрираните степени од втор циклус

Во принцип, интегрираниот степен од вториот циклус, со минимално времетраење од пет до шест години или од 300 до 360 ЕКТС, соодветно, доделени во јавна, акредитирана високообразовна институција треба да го признае како ниво на степен 7 на EQF без да се наруши правото на високообразовните институции или надлежните органи да одредат специфични критериуми за прием за конкретни програми или да ја проверат автентичноста на документите.

Заради вработување, надлежниот орган автоматски треба да издаде документ со кој се потврдува дека интегрираниот степен од вториот циклус, со минимално времетраење од пет до шест години или од 300 до 360 ЕКТС, соодветно, доделен од јавна, акредитирана

високообразовната институција е признаен како ниво на степен 7 на EQF, без да се наруши правото да ја проверат автентичноста на документите.

Заради продолжување на академските студии, дипломите од интегрираниот втор циклус, со минимално времетраење од пет или шест години или 300 или 360 ЕКТС, соодветно, доделени во јавна, акредитирана високообразовна институција може да даде пристап до третиот циклус на студии, без да се наруши правото на високообразовните институции или надлежните органи да одредат специфични критериуми за прием за конкретни програми или да ја проверат автентичноста на документите.

Признавање на периодите на студирање во странство

Периодите на студии кои се завршени во странство во рамките на програмата за високо образование, обезбедени од страна на јавна, акредитирана високообразовна институција, се признаваат со цел за доделување пренос на максимален број на кредити релевантни за програмата.

Во случај кога периодите на студирање во странство се завршени според претходен договор меѓу високообразовните институции, целосниот кредитен трансфер ќе се одобри без одлагање во согласност со воспоставениот договор.

Унапредување на регионалната соработка во високото образование

Во однос на оваа Декларација, ги охрабруваме сите високообразовни институции и надлежните органи да одговорат на барањата за проверка на автентичноста на високообразовните квалификации во рок од две недели и бесплатно.

Ние ги преземаме обврските наведени во оваа Декларација да бидат од најголема важност, затоа ние ја задолжуваме Работната група за признавање академски квалификации под покровителство на Советот за регионална соработка (RCC) и Иницијативата за реформа на образованието на Југоисточна Европа (ERI SEE) за спроведување на Декларацијата за признавање академски квалификации во Западен Балкан.

Во насока на подобрување на процедурите за признавање во полза на сите дипломци, дополнително ја овластуваме Работната група за признавање академски квалификации да иницира стручна дискусија и да подготви стручни препораки за признавање на академски квалификации издадени пред имплементацијата на Болоњскиот систем на три циклус студии и академските дипломи од третиот циклус од следниот самит на Западен Балкан во 2020 година.

Во контекст на развојот на рамки за квалификации во Западен Балкан, задачата на работната група (WG) е да спроведе споредба на воспоставените рамки на квалификации за олеснување на понатамошното признавање на квалификациите во регионот.

Признавајќи ја важноста на поттикнување транспарентност и градење на доверба во системите за високо образование на едни со други за да се постигнат автоматско взаемно признавање, се обврзуваме да ги усогласиме нашите системи за обезбедување квалитет со најновите стандарди и упатства за обезбедување квалитет во Европското подрачје на високото образование (ESG). Во согласност со клучните обврски во областа на Европското високото образование, имаме за цел да осигуриме дека надворешното обезбедување на квалитетот го вршат независни агенции кои очигледно се во согласност со ESG и се регистрирани во Европскиот регистар за обезбедување квалитет (EQAR).

За да ги олесниме овие цели, ние ќе се вклучиме во би- / мултилатерални размени со партнери кои имаат воспоставено и имаат зрели системи за обезбедување на квалитет. Ние активно ќе ги искористиме можностите за учење со вршници, на пр. размена на персонал помеѓу органите за обезбедување квалитет или министерствата, понудени во контекст на Болоњскиот процес или иницирани во контекст на заедничката регионална соработка. Ние, исто така, ги охрабруваме нашите тела за обезбедување квалитет активно да учествуваат во постоечките европски и регионални мрежи или здруженија, односно Европската асоцијација за обезбедување квалитет во високото образование и Централна и Источна Европа мрежа на агенции за обезбедување квалитет во високото образование. Понатаму го задолжуваме Регионалниот совет за соработка и Иницијативата за реформа на образованието на Југоисточна Европа заеднички да основаат неформална мрежа за обезбедување квалитет на Западен Балкан, со цел да се поддржи усогласувањето со Европските стандарди и насоки за обезбедување квалитет во областа на европското високо

образование, како и заеднички да работат на имплементација на ESG со цел да се подготват хармонизирани оперативни насоки и процедури за надворешно обезбедување на квалитет, т.е. акредитација и реакредитација на институциите или програмите. Исто така, ја задолжуваме Работната група за признавање академски квалификации за да дискутираат за можностите за соработка и учество во тековните иницијативи чија цел е рангирање на високообразовните институции или да предложи модел за рангирање на високообразовните институции во Западен Балкан.

Регионален Центар за Соработка

Добар.подобар.регионален.

Плоштад БиХ 1/В, Сараево
Босна и Херцеговина
Тел. +387 33 561 700
Факс. +387 33 561 701
е-мејл: rcc@rcc.int
веб: www.rcc.int